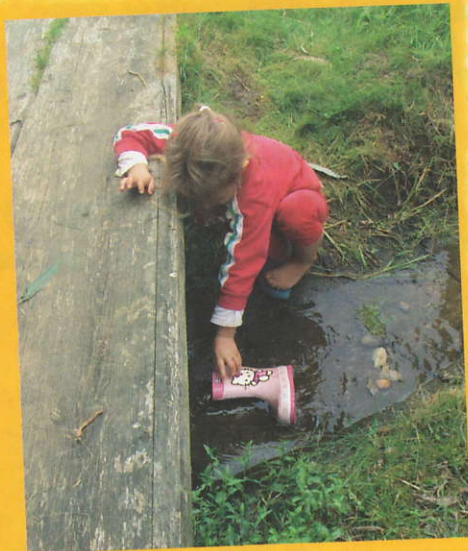

Jak vypadá „zahradka přátelská dětem“?

- Je trochu divočejší a zarostlejší, než káže běžná společenská norma (ale otázka zní, zda to, co je „normální“, je i přirozené).
- Je více užitečná než okrasná, jsou v ní nejrůznější keře a bobuloviny, aby bylo co zobat ve výšce rukou dětí.
- Tip: sladký hrášek se vyplatí sít ve více fázích, aby dozrával postupně celou sezónu.
- Pořád tu něco kvete i voní bylinkami. Stále se proměňuje, je barevná, láká hmyz.
- Není studeně dokonalá, zahradním architektem navržena (kde každý pozná, když se někam přemístí pár kamínků na stavbu skřítčího domečku).

školek, šířící se k nám ze zahraničí. Heslo: Venku za každého počasí, pohyb v přírodním terénu. Nebojíme se s dětmi zajít za přírodou dále za město. Trochu bláta a louží je pro hraní velmi inspirativní.

Ale i když lesní školku nemáme k dispozici nebo si na ni jako rodiče netroufáme, rozhodující roli hraje náš postoj a zájem nejbližších v okolí (prarodičů, přátel, pedagogů). Naše ochota hledat a vytvářet pro děti podnětné přírodní prostředí.

DÍTĚ NEPOTŘEBUJE CHRÁNĚNOU REZERVACI.

Stačí mu kousek divoké přírody, do které má možnost se smyslově ponořit. Necení si tolik vizuální krásy, ale především možnostmi k přetváření a kontaktu. Velmi žádoucí je možnost prožívat jeden konkrétní kousek přírody v proměnách roku. A už nám vzniká problém: my dospělí často nevydržíme na jednom místě, neumíme nechat děti zkoumat a stavět. Tak třeba v lese, vítězí v nás naše houbařské, sběračské či turistické sklony, které děti, příznivě si to, otravují. Co tedy dělat, abychom je na jejich potřebách nekrátili?

Možným řešením jsou projekty, které slouží více rodinám současně, jako např. Centrum pro rodinu M.E.D. (= místo pro Mateřství, Ekologii, Dětství). Tak se jmenuje naše mateřské centrum v Semilech, kde se nám podařilo výše zmíněný rozpor vcelku rozumně vyřešit. V rámci projektu spolupráce s biofarmou v Českém ráji, kterou vede jedna naše maminka, jsme postavili jednoduché zázemí (tee-pee, kompostovací toaleta), což bylo pro mnohé z nás povzbuzením k návštěvám i v nepříliš jistém počasí.

Děti na poli a v přilehlém starém sadu, tedy v bezpečném prostoru bez dopravy, mají téměř neomezené možnosti. Společnost jim dělají i zvířata – slepice, ovce, kozy, kravička Baruška. Skupinky různých starých dětí vymýšlejí, zkoumají, berou zodpovědnost za mladší, inspirují se navzájem. Řečeno slovy „líného rodiče“: Nechme je být, vždyť pouze vnitřní motivace vede k opravdovému učení.

Ale my dospělí tady vůbec nejsme líní: Máme volné ruce k práci na poli (pomáháme s pěstováním biozeleniny) a ústa volná k povídání (kolik rodinných tablů, ale i radostí se už probralo!). Společně zpracováváme úrodu, moštujeme, sušíme ovoce, vaříme polévky přímo na poli. Ba i tatínci se už nechali zlákat k činnostem, při nichž mají možnost projevit své mužné kvality (Zasadí strom!).

A tak dětem nabízíme to, co si většina rodin, ale ani profesionálních pedagogických zařízení (střediska ekologické výchovy, MŠ) nemohou dovolit (brání tomu hygienické předpisy). Společně prožíváme cestu mrkvičky z pole na talíř, hladíme zvířecí kamarády, a přitom cítíme, že největší hodnota těchto aktivit je ve společenství lidí a v možnosti „smečkové“ výchovy v bezpečném přírodním prostředí.

DOBŘÁ ZPRÁVA PRO TY, KTEŘÍ TO CHTĚJÍ ZKUSIT

V menším rozměru lze výše popsaný model zažít i na vlastní zahradě. Český národ je národem zahrádkářů. Jen nesmí naše představa zahrady končit u rovné plochy anglického trávníčku, pískoviště a nějaké té houpačky.

Vzpomeňme na své dětství. Kdy, kde a jak vznikaly ty nejzajímavější hry a zážit-

ky? Opuštěné zarostlé kouty s tajemstvím, staveniště, otevřené možnosti k přetváření, úkrytům... Zkusme nechat aspoň jeden vzdálenější kout zahrady tak trochu divočině. Ať tam je hromada hlíny, u které nevdá, že ji děti převážejí, kutají, přemísťují. Neodklízejme větve, vhodné na budování bunkrů či domečků (ocení to i drobní živočichové, ježci a hmyz). To je přírodní hřiště! Samozřejmě chápou, že přepych koutku divočiny lze lépe realizovat ve větších zahradách, ale jakýkoliv, třeba i malý krok k přírodní zahradě je prospěšný.

ŽE NEMÁTE ZAHRADU? Zkuste možnosti sdílení (příbuzní, kamarádi, ... znám pěkný příklad, kdy si maminky na mateřské dovolené pronajaly zahrádku společně). Dobrou cestou by mohlo být i oslovení starších lidí ve vašem okolí, kteří již svoji zahradu neovládají, a nabídnout jim pomoc a současně lákadlo oživujícího kontaktu s mrnaty. Nebo že by se povedlo najít smysluplnější využití leckdy tak zanedbaných městských pozemků a prostranství?

A konečně, i bez pozemku si můžete se svým dítětem dopřát zažít úžas nad klíčováním, rašicím a rostoucím – třeba hráškem. Balkon, lodžie i parapet okna mohou být místem zahradnických doteků; blízkost a každodenní pozorování a péče mají svoje specifické kouzlo.

Opět příběh ze života: lodžie v 11. patře paneláku se proměnila ve fazolovou džungli, dokonce i nějaký ten hmyz do těchto výšek zavítal, lákán pestrobarevnými letničkami.

Naopak fazole na zahrádce neustály nápor slimáků. Balkon může být i místem pro pokusy se žízálím kompostováním – tajuplný koloběh přírody v přímém přenosu. (Starší děti při tom možná rozluští hádanku: Kdo jsem? Je ze mě země?) I ten nejmenší kousek půdy, ba i květináč se může stát našim malým rozkvetlým světem.

PeaDr. Lenka Hřibová vystudovala učitelství, obor český jazyk – výtvarná výchova. Zajímá se o dětské knížky, permakulturu, rukodělné techniky. Dlouhodobě působí v neziskové organizaci Centrum pro rodinu M.E.D., kde rozvíjí projekt ekostřediska

v památkově chráněné dřevěnce. Má čtyři děti. Více na <http://kvet-svet.webnode.cz/> v sekci zaHRADA.